

At(t)ıklarımız Olmazsa, Olmaz(!)

Nisan ayı içerisinde, Tuzla'da altı yıldır planlı ve örgütlü bir şekilde yapılan ve bunca süre sonra bir işçinin 'vicdan azabı' sayesinde farkına vardığımız, Türkiye'nin gündemine oturan 'atık skandalı' ile karşı karşıya geldik.

Bir işçinin ihbarı sonucu yapılan incelemede yüzlerce atık kimyasal madde varilinin ortaya çıkması, bir anda bütün dikkatleri, çevreye verilen zarara ve bu insanlık suçunu yapabilecek firmaların varlığı konusuna yöneltti.

Bu atıklar, Avrupa Birliği'ne göre 'kanserojen ve mutajen 3' kategorisinde yer alan fenol içeriyordu. Ayrıca hayvanlar üzerinde yapılan deneyler, bir sonraki kuşaklara zarar veren 'mutojen 3' özelliğindedir. Şimdiye kadar çıkarılan 640 varilin büyük boydaki olanlarının 430'unda aynı tür atık madde olduğu saptandı ve yapılan kimyasal analizler sonucunda, 15 atık örneğinin 12'si zehirli çıktı.

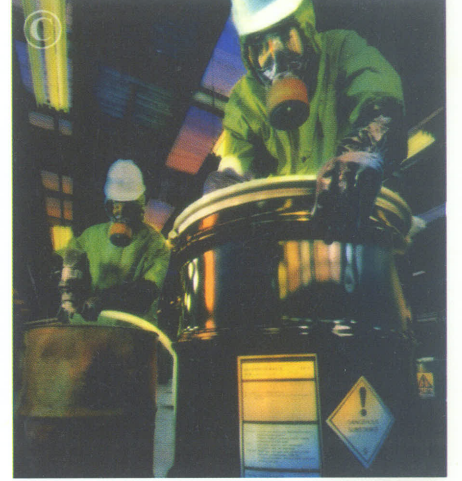
Bu atıkların toprağa geçmesi insan sağlığını ve doğal yaşamı tehdit etmekte, ayrıca zehirli maddeler toprağa geçtiği takdirde, toprağı da imha etmek gerekiyor. Her şeyden öte bu alanlarda yeraltı suları mevcut; burada piknikler, etkinlikler yapılıyor. İki yıldır ilaç şirketi ile hafriyat firması 'anlaşmalı' olarak yaptıkları acımasızlıktan, sadece bir işçinin vicdan azaba çekmesi de düşündürücü. Buradaki en vahim şey, ortaya çıkan felaketler sonrası aldığımız önlemlerde geç kalmış olmamız

ve 10 yıldır rafta bekleyen Çevre Yasası'nın çıkması için, böyle bir musibetin olmasını beklemektir.

Başlangıçta ilaç fabrikası olarak adı geçen firmanın, atıkları imha etmek için gereken maliyetten kaçmak istediği; hafriyat firmaları ile anlaşarak bu atıkları organize bir şekilde gömdürdüğü iddia edildi. Prosedüre göre; bu atıkların kanserojen madde içerdikleri için özel olarak ambalajlanarak, İzmit Atık ve Atıkları Arıtma Yakma ve Değerlendirme A.Ş. 'ye (İZAYDAŞ) gönderilmesi gerekmektedir. 10 binlerce sanayi kuruluşuna sahip şehirlerimizde imha tesislerinin azlığından yakınmak bu firmaları haklı göstermez. İmha sistemleri konusunda teşvikler, atıklar konusunda da cezai müeyyideler gerekmektedir; nitekim yeni çıkan Çevre Yasası ile mevcut cezalar çok daha caydırıcı nitelikler taşımaktadır. Daha önceki yasaya göre bu suça karşı verilebilecek en büyük ceza kimse bu varillerden ötürü zehirlenmediği, ölmediği veya ciddi bir şekilde zarar görmediği için 7 bin 850 YTL para cezasıydı. Atıkların imha maliyetinin bundan çok daha fazla olması bu cezayı kabul edilebilir hale getirmekte, böylece yasal gedikler kamu sağlığını tehlikeye atmaktaydı.

Aslında atık üretimine dair verilerin olması, bu atıkların kime ait olduğunu da göstermeli böylece kalan atıkların ne yapıldığı sorgulanabilir, sistematik bir denetim ile suiistimallerin gerçekleşmesi önlenmelidir.

Çevre ve Orman Bakanlığı, başlangıçta yargısız infaz yapmamak için ilaç şirketinin adını açıklamadı. Kesin tespitten sonra bu atık varillerin Unifar'a ait olduğu açıklandı. Unifar; Pakmaya, Pakgıda, Asgıda,

Pakbiyoteknoloji, Mustafa Nevzat İlaç şirketlerinin de bulunduğu Pak Holding'e bağlı. Firmanın adının açıklanmasına kadar geçen sürede 'aç gözlü bir ilaç şirketi şeklindeki basın ibareleri diğer ilaç şirketlerinin de tepkisine yol açmıştı. Aslında kamu sağlığı hizmeti amacı çerçevesinde kurulmuş olan bir ilaç şirketinin, mali kaygılar nedeniyle amaçlarının tersine iş yaptığını düşünmek bile açıkçası üzücü.

Bütün bu olayların sonunda, Orhanlı Beldesi'nde atık varillerin bulunduğu bölgede çevremizin daha güzel, yaşanabilir ve bir sonraki nesillere aktarabileceğimiz, 400 dönümlük alan 'Atatürk Ormanı' yapılacak. Bu tür girişimlerin felaketten çok daha önce yapılması gerekirdi ve Unifar'ın karşılaştığı bu suçlamalardan aklanabilmesi için bu ormanın yapılması konusunda önemli sorumluluk almalıdır.

Ecza dolabımızdaki ilaçları dahi çöpe atmamak konusunda hassasiyet göstermemiz gerekirken, özellikle bir ilaç şirketinin böyle bir durumda adının bile geçmesi, eczacılık ve diğer sağlık sektör kuruluşları ilaç atıkları konusunda elini taşın altına koyup; süreklilikler içeren sağlıklı önlemler ve mekanizmalar geliştirilmesi için paydaşlar ile bir araya gelmeleri gerektiğinin farkına varılmalıdır.